

תפ"ח (ירושלים) 62030-05-21 - מדינת ישראל נ' נועם אלימלך

בית המשפט המחוזי בירושלים

03 דצמבר 2024

בפני כב' השופט א' דראל-סגן נשיא, א' אברבנאל, ח'
זנדברג
תפ"ח 62030-05-21 מדינת ישראל נ' אלימלך ואח'

בעניין: מדינת ישראל
ע"י

המאשימה

נגד

1. נועם אלימלך
2. יוסף בן עמי
- ע"י עו"ד שלום בן שבת
3. נפתלי אלמקייס
4. יוסף דהן

הנאשמים

גזר דין (נאשם 2)

השופט א' אברבנאל:

1. כנגד נאשם 2 (להלן: הנאשם) ושלושה נוספים הוגש כתב אישום בגין מעשה אלימות בעובר אורח ערבי, על פי תכנית שנקבעה מראש. האירוע התרחש בחודש מאי 2021 בעיצומם של אירועי "שומר חומות".

2. ביום 27.4.2023 ניתנה הכרעת הדין בגדרה הורשע הנאשם בעבירה של מעשה טרור של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בצירוף סעיף 37 (א) לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016.

בהכרעת הדין נקבע כלהלן:

"בעת שהמתלונן עשה דרכו במעלה רחוב אגריפס בירושלים כשהוא דוחף עגלת אשפה,

עצרו לידו ארבעת הנאשמים. אחד מהם פנה אל המתלונן ושאל אותו בעברית 'מה המצב?' ומשהשיב לו 'בסדר', פנה אליו נאשם נוסף ושאל 'מה אמרת?' ומשחזר המתלונן על תשובתו, התיז נאשם 2 לעבר פניו גז מדמיע, ומיד התנפלו עליו הנאשמים הנוספים והכו אותו מכות נמרצות בראשו, בגבו ובחלקים נוספים בגופו, תוך השמעת קללות וגידופים. בפרק זמן זה, עוד בטרם המתלונן נפל, החל נאשם 1 לדקור את המתלונן באמצעות סכין. עם נפילתו אל הקרקע המשיכו הנאשמים להכות את המתלונן ולבעוט בו, בעוד נאשם 1 ממשיך לדקור אותו בגבו, בחזהו ובמקומות נוספים בגופו. בסך הכול דקר נאשם 1 את המתלונן 10 פעמים. מעשי האלימות במתלונן ארכו כחצי דקה... הנאשמים פעלו יחדיו, כשהם צמודים זה לזה, ללא היסוס וללא כל מחשבה נוספת, באופן המבסס את המסקנה כי פעלו בצוותא באופן מתואם, על פי תכנית שגיבשו בטרם האירוע... מתיעוד רפואי שהוגש בהסכמה עולה כי דקות לאחר האירוע הועבר המתלונן באמצעות אמבולנס לבית החולים שערי צדק. המתלונן הגיע לבית החולים 'במצב קשה, בהכרה'. בגופו נמצאו 10 פצעי דקירה: בשני צדי בית החזה, בגב, בישבן ובירכיים. בבית החולים המתלונן הורדם והונשם, וקיבל מנות דם עד להתייצבות מצבו. בנוסף לחבלות בגופו, נגרמו למתלונן פגיעות בשרירי הגב ובסרעפת וקרעים בכבד ובראות, אשר סיכנו את חייו.

...

אין ראייה לכך כי מי מנאשמים 2-4 ידע לפני האירוע או בראשיתו, כי ברשותו של נאשם 1 סכין... לא נשמעו לפניו עדויות בדבר מידת האלימות שבה התכוונו הנאשמים לנקוט כלפי המתלונן על פי תכניתם, ובדבר טיבו של הנזק שהתכוונו לגרום לו. לא מן הנמנע כי פרטים אלה לא התגבשו עד תום בתכניתם, וכי מבחינתם די היה בכך ש'ימצאו ערבי' ויכו בו מכות נמרצות. גיבוש תכנית עבריינית מפורטת אף אינו נדרש לשם הרשעת נאשמים כמבצעים בצוותא של עבירת אלימות. משכך אין לראות בפגיעת המתלונן וגרימת חבלות חמורות בגופו משום סטייה מתכניתם או ביצוע עבירה נוספת בלתי צפויה על ידי חלקם. ואולם, אף אם נאשמים 2-4 קשרו קשר לתקוף בצוותא אדם ערבי כדי לגרום לו חבלה של ממש ולא למעלה מכך, אחראים הם לעבירה של גרימת חבלה חמורה, בנוכחות יותר משניים שחברו יחד לביצוע העבירות האמורות, בהתאם להוראת סעיף 34א(א)(1) לחוק העונשין, זאת משאדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה של עבירה זו, בסטייה מתקבלת על הדעת מהתכנית המקורית האמורה. בעניין זה דרך גרימת החבלה החמורה - באמצעות סכין או בלעדיה - אינה מכרעת. גרימת חבלה חמורה באדם המותקף באלימות על ידי ארבעה החובטים ובוועטים בכל חלקי גופו, מסתברת כאמור בנסיבות העניין, ומשכך נושאים נאשמים 2-4 באחריות לכך, אף אם תכננו מלכתחילה 'להסתפק' בהכאתו כדי לגרום לו חבלה של ממש ולא מעבר לכך... פער החומרה בין העבירה שבה מורשע נאשם 1 לעבירה שבה יש להרשיע את חבריו נובע מכך שלא הוכח כי נאשמים 2-4 פעלו **בכוונה מיוחדת** 'להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה' כנדרש בהוראת החיקוק לפי סעיף 329א(1) לחוק העונשין, בין היתר בשים לב לכך שמחומר הראיות לא עולה כי היו מודעים לכך שנאשם 1 נשא סכין באירוע ולכך שהתכוון להשתמש בה. משכך ומשהוראת סעיף 34א(א)(1) קובעת כי 'נעברה העבירה השונה או הנוספת בכוונה, יישאו המבצעים הנותרים באחריות לה כעל עבירה של אדישות בלבד', דינם של השלושה עמוד 2

להרשעה בעבירה שאינה כוללת יסוד נפשי של כוונה. אשר על כן בגין השתתפותם במעשה האלימות כלפי המתלונן, יש להרשיע את נאשמים 2-4 בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, כשנוכחים בה יותר משניים, שחברו יחד לביצוע המעשה לפי סעיפים 333 ו-335(א)(2) לחוק העונשין".

הראיות לעונש

3. מתסקיר שהוגש בעניינו של המתלונן, עולה כי מאז הפגיעה בו חדל מעבודה ולימודים. שירות המבחן התרשם מ"תמונת נזק חמורה וכואבת" בעניינו. כאמור בגזר הדין שניתן בעניינם של נאשמים 1 ו-3, טלטלה נפשית עזה נגרמה למתלונן כתוצאה מאימת המוות שחש בעת האירוע ומעצם תקיפתו בידי קבוצת אנשים על לא עוול בכפו. עולמו עבר זעזוע ותכניותיו לעתיד בתחום העבודה והלימודים הצטמצמו בעקבות זאת במידה ניכרת. עוד נמסר כי המתלונן עודנו סובל מכאבים וממגבלה בתנועה.

4. מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם יליד 2000, עולה כי בשלוש השנים שחלפו מאז שחרורו ממעצר לקח הנאשם חלק בטיפול קבוצתי בנושא שליטה בכעסים, שבו ניתן היה להתרשם משינוי לחיוב שעובר הנאשם ובהפחתה ממידת הסיכון הנשקף ממנו. עוד צוין כי הנאשם השתלב בתכנית ללימוד ריתוך, ועובד בתחום זה בשנה האחרונה. שירות המבחן ממליץ להימנע מהטלת מאסר בפועל על הנאשם, ותחת זאת ממליץ לגזור עליו מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס, פיצוי וצו מבחן לשנה. שירות המבחן מעלה עוד את האפשרות לאפשר לנאשם להשתתף בהליך של "צדק מאחה".

טיעוני הצדדים

5. המאשימה מפנה לכך ש"תקיפות משני צדדים" אירעו בימי מבצע שומר חומות, וטוענת כי "גם אם אין השוואה כמותית הרי ודאי שבבואנו לגזור את דינם של נאשמים שנטלו חלק בביצוע מעשי טרור באירוע מסוים, עליהם לתת את הדין באותו אופן". לטענתה "יהודים שפוגעים בערבים במטרה לנסות לאזן את המשוואה אמורים לקבל את אותו יחס ואת אותה חומרה של המעשים כי בעצם מדובר בשפיכת חומר בערה לתוך המדורה שבאותה תקופה בוערת בכל הארץ". המאשימה מפנה לחומר הרבה של העבירה שבה הורשע נאשם, וטוענת כי בגינה יש להעמיד את מתחם העונש ההולם על 6-9 שנות מאסר בפועל.

את עונשו של הנאשם יש לטענתה לגזור בתחתית המתחם, נוכח עברו הנקי מהרשעות ותהליך השיקום שעבר. עם זאת מציינת המאשימה כי מתסקירים שהגיש שירות המבחן בעניינו של הנאשם עולה כי הוא ממשיך להחזיק בגרסה שנדחתה בהכרעת הדין, ולפיה המניע למעשיו אינו לאומני - דבר המעיד לטענתה כי נטילת האחריות על ידו אינה מלאה.

6. ב"כ הנאשם עותר להעמיד את מתחם העונש ההולם לעבירה שעבר הנאשם על 18-42 חודשי מאסר בפועל.

לטענתו בעניינו של הנאשם יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם ולהסתפק בהטלת עונש מאסר בעבודות שירות על הנאשם כמבוקש על ידי שירות המבחן, זאת משמדובר במעורבות ראשונה של הנאשם באירוע פלילי, בשים לב לדרך השיקומית שעשה בתקופה האחרונה בליווי שירות המבחן, לכך ששירת כלוחם בצה"ל כשנה אף שאת שירותו הצבאי לא השלים, ולחלופי הזמן מאז האירוע, שבמהלכו לא היה הנאשם מעורב בפלילים.

לחלופין עותר הוא לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם, בשים לב לעברו הנקי מהרשעות ולשיקומו המוצלח. לדבריו אין לזקוף לחובתו של הנאשם את ניהול ההליך, זאת משניהול המשפט הוביל לתוצאה של זיכוי הנאשם מעבירת ניסיון רצח.

ב"כ הנאשם מפנה עוד לכך שהנאשם היה נתון במעצר ממש בתקופה שבין 23.5.2021 - 19.8.2021 ובנוסף לכך כתשעה חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני.

בדברו האחרון הביע הנאשם צער על מעשיו ומסר כי הוא לוקח עליהם אחריות מלאה.

דיון והכרעה

7. כאמור בגזר הדין בעניינם של נאשמים 1 ו-3, "באופן יזום ומתוכנן התנפלו נאשמים 1 ו-3 וחבריהם על המתלונן, וכאיש אחד חבטו בו באכזריות. המתלונן - בחור צעיר כבן 24 עבר במקום לתומו, ורק בשל היותו ערבי נבחר כקורבן למתקפתם של הנאשמים. הצפייה בתיעוד המצולם של האירוע מעוררת תחושה של זעזוע. המתלונן נראה בסרטונים חסר אונים מול ארבעת הנאשמים המתנפלים עליו כאיש אחד. המתלונן עושה כל שבידו כדי להגן על עצמו אך לשווא. במשך כחצי דקה עושים בו הארבעה שפטים ועוזבים את המקום, כשהם מותירים אותו לנפשו שותת דם, ובגופו פצעי דקירה ופגיעות באיברים פנימיים, שבגינם פונה לטיפול בבית החולים כשהוא במצב קשה. מטרותם של הנאשמים הייתה להטיל אימה על קבוצת אוכלוסייה אחרת ולפרוק את זעמם על אירועי אלימות שהתרחשו באותה עת. באקראי בחרו במתלונן החף מכל פשע כדי להשיג מטרות אלה. במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים אנושיים בסיסיים - כבוד האדם וזכאותו לביטחון ולהגנה על שלמות גופו. וכן פגעו בערך החברתי של שמירה על בטחון הציבור במרחב הציבורי. בתוך כך פגעו הנאשמים פגיעה חמורה בגופו של המתלונן ובעיקר בנפשו. אירוע זה הותיר בו צלקות שלא יימחו. מדובר בסטודנט להנדסת בניין, שעבד לפרנסתו במסעדה בסמוך למקום העבירה, ובגין הפגיעה הנפשית שנגרמה לו כתוצאה מהאירוע, חדל מעבודה ומלימודים ותכניותיו לעתיד נגנזו."

8. נאשם 2 התנפל בצוותא עם שלושת חבריו על המתלונן. הארבעה הכו את המתלונן, תחילה כשהוא עומד על רגליו, ולאחר מכן כשהוא שכוב חסר אונים על הכביש. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן חבלות חמורות.

בשים לב לחומרת התקיפה ולכך שארעה ממניע של טרור, עומד מתחם העונש ההולם לעבירה שבה הורשע נאשם 2 על 4-7 שנות מאסר בפועל, כפי שנקבע בגזר דינו של נאשם 3 ובשים לב לנימוקים שבגזר הדין האמור.

9. בשונה מנאשם 3, עבר נאשם 2 שיקום מוצלח. עם זאת, נסיבות שיקומו של הנאשם אינן מצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם.

סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". כאמור בפסיקתו של בית המשפט העליון, המחוקק "הקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט ביישומו של הסעיף" ועל פוטנציאל שיקומי גבוה ניתן ללמוד ממגוון נסיבות. בין היתר, מעברו של הנאשם; משיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק; מהשתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים; מאינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; ומהבעת חרטה כנה על המעשים: "מבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א)" (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, 18.4.2018).

עוד נפסק באשר לתסקיר שירות המבחן, כי על אף מקצועיותו וחשיבותו, התסקיר מהווה המלצה בלבד "ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו" (ע"פ 2032/15 ממנ' מדינת ישראל, 11.8.2015).

10. בעניינו של נאשם 2 אין המדובר בשיקום חריג בהצלחתו, ואף נשיאת האחריות מבחינתו אינה מלאה. חומרתה הרבה של העבירה; תוצאתה החמורה לקורבנה; ומניע הטרור שבבסיסה, גוברים בנסיבות העניין על הצלחת שיקומו של הנאשם. עם זאת, אף שהנאשם הכחיש בחזית רחבה הן בחקירתו והן במשפט ואף שנטילת האחריות על ידו לא הייתה מלאה, נוכח הצלחת תהליך השיקום שעבר ובשים לב לתקופת מעצרו בפיקוח אלקטרוני, יש לקבוע את עונשו בתחתית מתחם העונש ההולם לעבירה.

11. אשר על כן, אני מציע לגזור את עונשו של הנאשם כלהלן:

א. ארבע שנות מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו (23.5.2021 - 19.8.2021); הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום 2.2.2025 בבית המעצר "ניצן" עד שעה 10:00 כשברשותו תעודת זהות. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ב. ארבעה חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים מיום שחרורו, שאותם יישא אם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. פיצוי למתלונן בסך 100,000 ₪, ביחד ולחוד עם נאשמים 1 ו-3. הנאשם 2 ישלם את הפיצוי עד ליום 1.3.2025.

**אלי אברבנאל,
שופט**

השופט א' דראל - סגן נשיא

אני מסכים

**ארנון דראל, סגן נשיא
השופט ח' זנדברג**

אני מסכימה

חיה זנדברג, שופטת

הוחלט פה אחד להטיל על נאשם 2 את העונשים כמפורט לעיל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ב' בכסלו התשפ"ה, 3.12.2024 במעמד הצדדים.

חיה זנדברג,
שופטת

אלי אברבנאל,
שופט

ארנון דראל, סגן נשיא